

Uddannelsesprogram
for
introduktionsuddannelse i urologi

Urinvejskirurgisk afdeling
Sydvestjysk Sygehus

Revideret oktober 2022 af uddannelsesansvarlig overlæge Else Brohm
Kallestrup

Introduktionsuddannelse i urologi:

Dette uddannelsesprogram vedr. introduktionsuddannelse i urologi på urinvejskirurgisk afdeling, Sydvestjysk Sygehus. Uddannelsesprogrammet skal sikre opfyldelse af "Målbeskrivelse for introduktionsuddannelse i urologi".

Formålet med introduktionsuddannelsen er:

- At videreudvikle de under basisuddannelsen erhvervede kliniske kompetencer med specielt sigte på anvendelse indenfor urologi
- At sikre identifikation med rollen som læge og urolog
- At kvalificere til at tage kliniske beslutninger
- At forberede lægen til det fremtidige specialevalg
- At sikre kirurgisk egnethed

En gennemført og godkendt introduktionsuddannelse giver adgang til at søge hoveduddannelse i urologi.

Forud for tiltrædelsen tilsendes den uddannelsessøgende uddannelsesmappe som indeholder:

- Aktuelle uddannelsesprogram
- Målbeskrivelse for urologisk Introduktionsstilling
- Beskrivelse af afdelingen
- Andet relevant introduktionsmateriale.

Introduktion til sygehus og afdeling: Der henvises til det udleverede introduktionsprogram.

4. Kompetencer

I det følgende beskrives de mål som skal opnås under introduktionsuddannelsen.

De anførte kompetencer er minimumskompetencer.

Det forudsættes, at basisuddannelsen med tilhørende kurser er gennemført og godkendt.

De anførte læringsmetoder og evalueringsmetoder er beskrevet nærmere i "Målbeskrivelse for urologisk introduktionsuddannelse" www.sst.dk

Kompetencerne er beskrevet for hver af de 7 roller: Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, leder/administrator, sundhedsfremmer, akademiker og professionel.

Kompetencerne for den medicinske ekspertrolle er inddelt i: Kliniske problemstillinger og urologiske /kirurgiske færdigheder/procedurer.

5. Mål, lærings- og evalueringsmetoder

5.1 Medicinsk ekspert

Efter afsluttet introduktionsuddannelse skal lægen kunne:

Mål	Læringsmetoder	Evalueringsmetoder	Bemærkninger
Modtage, undersøge og vurdere urologiske patienter	Mesterlære i klinikken via modtagelse, undersøgelse og vurdering af akutte og elektive patienter med urologiske sygdomme såvel i ambulatoriet som på afdeling.	Struktureret observation i Klinikken og/eller audit af journaler. Evaluering efter 3 mdr. ved hovedvejleder.	Bygger på erfaring fra basisuddannelsen. Kompetencen opnåes løbende under ansættelsen Under introduktionsperioden i de første 14 dage på afdeling skal afdelingens principper for journalskrivning og afdelingens instruks gennemgås. Kompetencen forventes opnået efter 3 mdr.
Skrive en struktureret journal, stille en tentativ diagnose og tilrettelægge et undersøgelsesprogram baseret på diagnosen	Som ovenfor	Struktureret observation i Klinikken og/eller audit af journaler. Evaluering efter 3 måneder ved hovedvejleder	Som ovenfor.
Ordinere, tolke og handle på almindelig biokemiske, billeddiagnostiske og klinisk fysiologiske undersøgelser	Selvstudier og mesterlære i klinikken. Intern undervisning i radiologi.	Struktureret observation i Klinikken og/eller audit af journaler Evaluering efter 3 måneder ved hovedvejleder	Bygger på erfaring fra basisuddannelsen. Kompetencen opnåes løbende under ansættelsen. Deltagelse i afdelingens interne konferencer, herunder røntgenkonference Kompetencen forventes opnået efter 3 mdr.
Erkende og medinddrage risikofaktorer i beslutningsprocesser vedrørende urologi og i nødvendigt omfang henvise til relevant speciale til præoperativ optimering	Mesterlære i klinikken.	Struktureret observation i klinikken og/eller audit af journaler. Evaluering efter 6 måneder ved hovedvejleder	Forgår løbende under ansættelsen. Demonstration og diskussion af relevante tilfælde i afdelingen og ambulatoriet. Forventes opnået efter 6 mdr.

Diagnosticere almindelige postoperative	Selvstudier og mesterlære i	Struktureret observation i	Bygger på erfaring fra basisuddannelsen.
--	-----------------------------	----------------------------	--

komplikationer som f.eks. blødning, sår infektion, respirationsinsufficiens, hjertheinsufficiens, dyb venetrombose.	klinikken. Intern undervisning i introduktionsperiode.	klinikken og/eller audit af journaler. Evaluering efter 6 måneder ved hovedvejleder	Kompetencen opnåes løbende under ansættelsen. Der vil forekomme sjældne tilstande som ikke altid vil optræde under ansættelsen. Forventes opnået efter 6 mdr.
Varetage den initiale behandling af ovenstående komplikationer samt visitere til relevant behandler	Som ovenfor	Struktureret observation i Klinikken og/eller audit af journaler Evaluering efter 6 måneder ved hovedvejleder	Bygger på erfaring fra basisuddannelsen. Kompetencen opnås løbende under ansættelsen. Kendskab til afdelingens instruks og samarbejdspartnere. Forventes opnået efter 6 mdr.
Varetage postoperativ ernæring (enteral og parenteral), herunder behandle postoperativ kvalme	Selvstudier og mesterlære i klinikken.	Struktureret observation i Klinikken og/eller audit af journaler Evaluering efter 6 måneder ved vejleder.	Bygger på erfaring fra basisuddannelsen. Kompetencen opnåes løbende under ansættelsen. Forventes opnået efter 6 mdr.
Diagnosticere og behandle blødningsforstyrrelser, herunder ordinere tromboseprofylakse	Selvstudier og mesterlære i klinikken	Struktureret observation i klinikken og/eller audit af journaler. Evaluering efter 6 måneder ved hovedvejleder	Bygger på erfaring fra basisuddannelsen. Kompetencen opnåes løbende under ansættelsen. Kendskab til afdelingens instruks. Forventes opnået efter 6 mdr.
Diagnosticere og initialt behandle patient i shock samt visitere til relevant behandler.	Selvstudier og mesterlære i klinikken. Teoretiske interne undervisninger i introduktionsperiode.	Struktureret observation i Klinikken og/eller audit af journaler. Evaluering efter 6 måneder ved hovedvejleder	Bygger på erfaring fra basisuddannelsen. Kompetencen opnåes løbende under ansættelsen Kendskab til afdelingens instruks. Forventes opnået efter 6 mdr.
Instituere relevant og adækvat smertebehandling såvel præ- som postoperativt	Mesterlære i klinikken.	Struktureret observation i klinikken og/eller audit af journaler. Evaluering efter 3 mdr. ved vejleder.	Bygger på erfaring fra basisuddannelsen. Kompetencen opnåes løbende under ansættelsen. Kendskab til afdelingens instruks. Forventes opnået efter 3 mdr.
Skelne mellem forskellige former for sår	Selvstudier og mesterlære i klinikken	Struktureret observation i Klinikken og /eller audit af	Bygger på erfaring fra basisuddannelsen. Kompetencen opnåes løbende under ansættelsen

		journaler. Evaluering efter 6 måneder ved vejleder	Forventes opnået efter 6 mdr.
--	--	--	-------------------------------

5.1.2 Kirurgiske færdigheder og procedurer

Efter afsluttet introduktionsuddannelse skal læge kunne:

Mål	Læringsmetoder	Evalueringsmetoder	Bemærkninger
Navngive de almindeligste kirurgiske instrumenter og Beskrive funktionen af dem	Selvstudier og mesterlære i klinikken. Færdighedskursus.	Struktureret observation i klinikken. Fortløbende evaluering med evt. anvendelse "Vurderingsskala til bedømmelse af operativ teknik" (VOT). Se bilag 1. Evalueres af hovedvejleder efter 6 mdr.	Deltagelse i operationer først som assistent og derefter som operatør (først under supervision og derefter selvstændig). Løbene oplæring på både central OP og planlagt kir. afsnit.
Hensigtsmæssigt vælge ligatur- og suturmateriale ved operationer	Som ovenfor	Struktureret observation i klinikken. Fortløbende evaluering med evt. anvendelse "Vurderingsskala til bedømmelse af operativ teknik" (VOT). Se bilag 1.. Evaluering efter 6-9 mdr. ved hovedvejleder.	Som ovenfor. Kompetencen forventes opnået efter 6-9 mdr.
Udføre hæmostase	Som ovenfor	Struktureret observation i klinikken med anvendelse af VOT. Evaluering efter 6 mdr. ved hovedvejleder.	Som ovenfor. Kompetencen forventes opnået inden for 6 mdr.
Suturere væv og hud	Som oven for	Struktureret observation i klinikken med anvendelse af VOT. Godkendt kursus. Evaluering efter 6 måneder ved hovedvejleder.	Som ovenfor. Kompetencen forventes opnået inden for 6 mdr.
Redegøre for principper og sikkerhedsregler ved el incision og el koagulation samt anvende metoderne hensigtsmæssigt	Som ovenfor	Struktureret observation i klinikken med anvendelse af VOT. Evaluering efter 6 måneder ved vejleder.	Som ovenfor. Kompetencen forventes opnået inden for 6 mdr.

5.1.3 Urologiske færdigheder og procedurer

Nogle uddannelsesgivende afdelinger vil ikke kunne tilbyde alle de anførte kompetencer. Disse kompetencer kan erhverves ved fokuseret ophold, simulatortræning eller på færdighedskurser.

Mål	Læringsmetode	Evalueringsmetode	Bemærkninger
Foretage den indledende diagnosticering og behandling af følgende tilstande: <ul style="list-style-type: none"> • Akut urinretention • Hæmaturi • Akut scrotum • Stensygdom • Urinvejsinfektion • LUTS 	Selvstudier og mesterlære i klinikken. Intern undervisning i introduktionsperiode	Struktureret observation i klinikken og/eller audit af journaler. Ved invasive procedurer skal kompetencen godkendes ved hovedvejleder/uddannelsesansvarlig overlæge. Evaluering ved hovedvejleder efter 3 mdr.	Bygger på erfaring fra basisuddannelsen. Kompetencen opnåes løbende under ansættelsen. Forventes opnået inden for 3 mdr.
Foretage cystoskopi med både stift og fleksibelt skop (B), samt tage biopsier og kunne foretage elkoagulation og kunne evakuere en blæretamponade (C)	Selvstudier Mesterlære i klinikken	Struktureret observation i klinikken med anvendelse af skema "Direkte Observation af Praktiske Færdigheder" (DOPF) (se bilag 2. Kompetence godkendes ved hovedvejleder/uddannelsesansvarlig overlæge Evaluering ved hovedvejleder efter 6-9 mdr.	Foregår løbende under ansættelsen. Kompetencen forventes opnået efter 9 mdr.
Foretage direkte pyelografi/ Anlægelse af JJ kateter (C)	Selvstudier Mesterlære i klinikken	Som ovenfor	Foregår løbende under ansættelsen. Kompetencen forventes opnået efter 6-9 mdr.
Aflaste blæren (KAD, top-kateter)	Selvstudier	Som ovenfor	Løbende under ansættelsen.

anlæggelse, SIK) (A).	Mesterlære i klinikken		Kompetencen forventes opnået efter 6-9 mdr.
Assistere til åbne og laparoskopiske urologiske indgreb	Selvstudier Mesterlære i klinikken	Som ovenfor. Evaluering ved hovedvejleder efter 9 mdr.	Foregår løbende under ansættelsen. Kompetencen forventes opnået efter 9 mdr.
Foretage skrotale indgreb i såvel lokal bedøvelse som i general anæstesi (f.eks.fiksation af testis, subcapsulær orkiektomi, vasektomi, hydrocele og spermatocele) (C)	Selvstudier Mesterlære i klinikken	Struktureret observation i klinikken med anvendelse af VOT-skema (se bilag 1). Evaluering ved hovedvejleder efter 6 mdr.	Deltagelse i operationer først som assistent og derefter som operatør (først under supervision og derefter selvstændig).
Foretage incision af absces (B)	Selvstudier Mesterlære i klinikken	Som ovenfor.	Som ovenfor.
Foretage operation for phimosis (C)	Selvstudier Mesterlære i klinikken	Som ovenfor	Som ovenfor

Indenfor tekniske kompetencer defineres følgende kompetenceniveauer:

- D – kunne assistere til
- C – kunne udføre superviseret
- B – kunne udføre selvstændigt med mulighed for umiddelbart tilkald
- A- kunne udføre selvstændigt

5.2 Kommunikator

Efter afsluttet introduktionsuddannelse skal lægen kunne:

Mål	Læringsmetoder	Evalueringsmetoder	Bemærkninger
Forelægge mundtlig eller skriftlig problemstilling vedrørende en patient til kollega eller andet sundhedspersonale, på en sådan måde, at det kan danne baggrund for beslutning.	Mesterlære i klinikken via mundtlig fremlæggelse ved konferencer efter vagt eller overfor andet sundhedspersonale ved daglig funktion på afdeling, i ambulatoriet osv.	360-graders evaluering efter 6 mdr. Evaluering ved hovedvejleder efter 6 mdr.	Præsentere patientproblematik ved afdelingskonference eller overfor andet sundhedspersonale ved daglig funktion på afdeling, i ambulatoriet osv. Kompetencen forventes opnået efter 6 mdr.
Kommunikere med sundhedsmedarbejdere på en sådan måde, at medarbejdernes rolle er afgrænsede og informationen til disse er afpasset kompetence og ansvar således at der gives enslydende meddelelser til patienter og pårørende.	Mesterlære i klinikken	360-graders evaluering efter 6 mdr. Evaluering af hovedvejleder efter 6 mdr.	Som ovenfor
Informere patienter og pårørende om invasive undersøgelser og procedurer, herunder om forventelig effekt, normale per- og postoperative forløb bivirkninger, komplikationer og risici – på et niveau og i en detaljeringsgrad som er tilpasset den enkelte patient, og sikre forståelse af informationen	Selvstudier og mesterlære i klinikken	360-graders evaluering efter 6 mdr. eller evt. 9 mdr. Evaluering af hovedvejleder efter 6 (9) mdr.	Følge erfaren kollega under samtaler. Supervisering af egne samtaler ved erfaren kollega. Forventes opnået efter 6-9 mdr.

Informere patienter om klagerettigheder, klageveje og klagemuligheder	Selvstudier og mesterlære i klinikken	Struktureret observation i klinikken Evaluering ved hovedvejleder efter 9 mdr.	Som ovenfor
Situationstilpasset information om dødsfald, herunder om regler for obduktion og organdonation	Mesterlære i klinikken	Struktureret observation i klinikken Evaluering ved hovedvejleder efter 9 mdr.	Som ovenfor

5.3 Samarbejder

Efter afsluttet introduktionsuddannelse skal lægen kunne:

Mål	Læringsmetoder	Evalueringsmetoder	Bemærkninger
Samarbejde med kollegaer og andet sundhedspersonale herunder kunne søge råd hos kolleger og andre i eller uden for organisationen.	Mesterlære i klinikken	360 – graders evaluering. Evaluering ved hovedvejleder efter om 6 mdr.	Indgå i interaktiv funktion i behandlings-team. Forventes opnået efter 6 mdr.

5.4 Leder/administrator

Efter afsluttet introduktionsuddannelse skal lægen kunne:

Mål	Læringsmetoder	Evalueringsmetoder	Bemærkninger
Redegøre for lovgivningen i lægevirksomhed inkluderet kirurgisk virksomhed	Selvstudier.	Struktureret hovedvejleder-samtale. Evaluering ved hovedvejleder efter 9 mdr.	Gennemgå kursus. Interaktiv funktion i behandlingsteam. Forventes opnået efter 9 mdr.
Anvende relevante administrative regler og love i egen arbejdspraksis	Mesterlære i klinikken	Audit af journaler evalueres efter 9 mdr.	Journaler udvælges i samråd med hovedvejleder. Forventes opnået efter 9 mdr.

5.5 Sundhedsfremmer

Efter afsluttet introduktionsuddannelse skal lægen kunne:

Mål	Læringsmetoder	Evalueringsmetoder	Bemærkninger
Rådgive om tiltag, der kan forebygge/forbedre en given patients tilstand	Mesterlære i klinikken	Struktureret observation i klinikken. Evaluering ved hovedvejleder efter 9 mdr.	Interaktiv funktion i behandlingsteam. Gennemgang af cases. Primært rygestop og eliminering af eksponering af olie og tjæreprodukter og speciel rådgivning ved stensygdom. Forventes opnået efter 9 mdr.
Kende regler om anmeldelsespligt (bivirkninger, sygdomme)	Selvstudie og mesterlære i klinikken	Som ovenfor Evaluering ved hovedvejleder efter 9 mdr.	Interaktiv funktion i behandlingsteam. Gennemgang af cases Forventes opnået efter 9 mdr.
Anvende sociallovgivning og sociale hjælpeforanstaltninger i den enkelte patients tilfælde	Selvstudie og mesterlære i klinikken	Som ovenfor Evaluering ved hovedvejleder efter 9 mdr.	Interaktiv funktion i behandlingsteam. Gennemgang af cases Forventes opnået efter 9 mdr.

5.6 Akademiker

Efter afsluttet introduktionsuddannelse skal lægen kunne:

Mål	Læringsmetoder	Evalueringsmetoder	Bemærkninger
Foretage litteratursøgning	Opgave, som kan være en undervisning og/eller revision af instruks el.lig.	Bedømmelse af opgave. Evaluering ved hovedvejleder efter 11 mdr.	Tildeling, gennemarbejdning og fremlæggelse af relevante emne til afdelings torsdagsundervisninger. Deltagelse i gennemgang og revision af afdelingsinstruks. Forventes opnået efter 11 mdr.
Kritisk vurdere videnskabelig litteratur og lærebøger, herunder uddrage essensen heraf.	Som ovenfor	Som ovenfor	Som ovenfor
Identificere, formidle og argumentere et videnskabeligt budskab til kolleger og andet personale.	Som ovenfor	Som ovenfor	Som ovenfor

5.7 Professionel

Efter afsluttet introduktionsuddannelse skal lægen kunne:

Mål	Læringsmetoder	Evalueringsmetoder	Bemærkninger
Etablere, fastholde og afslutte en lægefaglig relation til patienter og pårørende	Mesterlære i klinikken og videreudviklet erfaringer fra kommunikationskurset	360-graders evaluering efter 6 og evt.9 mdr. (hvis kompetence ikke er opnået efter 6 mdr.) Evaluering ved hovedvejleder efter 6 (evt. 9) mdr.	Interaktiv funktion i behandlings-team med tæt relation til erfarent sundhedspersonale. Forventes opnået efter 6 mdr.

Varetage etiske spørgsmål i klinisk praksis, såsom videregivelse af oplysninger, indhentning af informeret samtykke, og overholdelse af tavshedspligt	Selvstudier og mesterlære i klinikken	Som ovenfor	Som ovenfor
Udvide professional personlig og interpersonel adfærd	Selvstudier og mesterlære i klinikken	Som ovenfor	Som ovenfor
Handle i balance mellem faglige og personlige roller, herunder kunne administrere egne ressourcer	Mesterlære i klinikken	Struktureret vejledersamtale med hovedvejleder med evaluering efter 6 (evt. 9) mdr.	Som ovenfor
Erkende egne personlige, faglige og etiske grænser	Mesterlære i klinikken	Som ovenfor	Som ovenfor
Udvide praktiske kirurgiske evner svarende til introduktionslægeniveau.	Mesterlære i klinikken	360-graders evaluering efter 6 og evt.9 mdr. (hvis kompetence ikke er opnået efter 6 mdr.) Reznik skema DOPF skema Evaluering ved hovedvejleder efter 6 (evt. 9) mdr.	Som ovenfor

Metode til struktureret observation i klinikken aftales mellem hovedvejleder/daglig vejleder (superviser) og den uddannelsessøgende evt. i samråd med uddannelsesansvarlig overlæge.

Kurser

6.1 Generelle kurser

De generelle kurser sikrer minimumskompetencer indenfor pædagogik, ledelse, administration og samarbejde.

De tværfaglige kurser er:

- Vejledningskursus.

Formål: At give deltagerne de nødvendige forudsætninger for at kunne vejlede og supervisere andre.

Lægerne skal selv tilmelde sig via www.evaluer.dk og informere afdeling om deltagelsen.

6.2 Færdighedskursus

Under introduktionsuddannelsen indgår et praktisk færdighedskursus på 2 sammenhængende dage. Kurset kan opbygges med en blanding af teori og praktiske øvelser i færdighedslaboratorium og/eller på gris. Kurset gennemføres lokalt eller regionalt.

Gennemført færdighedskursus kan anses som en forudsætning for at introduktionsforløbet godkendes, men indgår ikke i de specialespecifikke kurser, som skal dokumenteres gennemført ved ansøgning om speciallægeanerkendelse.

7. Læringsstrategi

De obligatoriske læringsmetoder er nævnt i afsnit 4 og er nærmere beskrevet i målbeskrivelse 3.2

8. Evalueringsstrategi:

Den endelige vurdering af, om introduktionslægen har erhvervet de i målbeskrivelsen anførte minimumskompetencer, foretages ved hjælp af kompetencevurderingsmetoder, godkendelse af kurser og andet. **Se link for kompetencevurderingsmetoder og bilag.**

Evalueringen af uddannelsesstedet foregår dels ved tilbagemeldinger fra uddannelsessøgende, www.evaluer.dk og dels via Sundhedsstyrelsens inspektorordning.

9. Portefølje

Den uddannelsessøgende skal føre portefølje under introduktionsuddannelsen.

Portefølje gennemgås ved de formaliserede justeringssamtaler og slutevalueringen.

10. Vejledning i den lægelige videreuddannelse

Ved starten af introduktionsforløbet gennemføres en introduktionssamtale mellem den uddannelsessøgende og hovedvejleder. På baggrund af denne samtale og uddannelsesprogram for læger i introduktionsstilling i urologi udarbejdes og fastlægges den individuelle uddannelsesplan og eventuelle dokumenterede kompetencer hos den uddannelsessøgende. Kopi af den individuelle uddannelsesplan fremsendes til uddannelsesansvarlig overlæge.

Den uddannelsessøgende og hovedvejleder afholder formaliserede justeringssamtaler efter behov.

Der skal som minimum afholdes en justeringssamtale efter ca. 6 måneder. Ved disse samtaler gøres status med udgangspunkt i logbog, og den individuelle uddannelsesplan revideres efter behov.

Den uddannelsessøgende skal informeres om kravene til at søge urologisk uddannelsesforløb, hvor alle 3 ting skal foreligge:

- a) faglig profil
- b) motiveret ansøgning

c) godkendt uddannelsesforløb

Ved uddannelsens slutning afholdes slutevalueringssamtale. Man skal løbende evaluere og godkende (hvis de er opnået) kompetencer i portefølje. Det er den uddannelsessøgende læges pligt at blive evalueret.

Herunder afholder hovedvejleder vejledningssamtaler og strukturerede vejledersamtaler efter behov.

Links til de nedenstående kompetencevurderingsmetoder:

- Vurderingsskala til bedømmelse af operativ teknik: www.logbog.net
- Direkte observation af praktiske færdigheder: www.urologi.dk
- 360 graders evaluering- sendes automatisk ud af den uddannelsesansvarlige overlæge
- Case baseret diskussion
- Urologisk kørekort i praktiske færdigheder – introlæge: www.logbog.net